

Den Haag

090

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan: de Gemeenteraad

Datum

25 juni 2019

Onderwerp

Afdoening motie Evaluatie nieuwe vve-structuur

Ons kenmerk

BOW/2017.317-I

RIS297468

Contactpersoon

Ingrid Hartgers

Dienst

Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

Stad en Bestuur OCW

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

ingrid.hartgers@denhaag.nl

Uw raad heeft tijdens de behandeling van het Voorstel van het college inzake Ouderbijdragen voorschoolse voorziening (RIS297150) op 6 juli 2019 de door het raadslid de heer Griswis ingediende motie 'Evaluatie nieuwe vve-structuur' aangenomen.

Constaterende dat:

- *met ingang van 1 januari 2018 de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking treedt en dat dit voor huidige peuterspeelzalen betekent dat zij een transitie moeten doormaken van welzijnsinstelling/voorschool naar onderneming en dat dit invloed heeft op de financiële stromen voor deze instellingen;*

Overwegende dat:

- *hiermee veel verandert voor instellingen, ouders en kinderen en dat daarom deze transitie goed gemonitord moet worden en dat het college daartoe een evaluatie heeft toegezegd in de loop van 2018;*

Verzoekt het college om:

- *in de toegezegde evaluatie, naast aandacht voor het algehele verloop van de transitie en impact daarvan op ouders, kinderen en instellingen, expliciet aandacht te besteden aan:*
  - o *aantallen en percentages doelgroep- en niet doelgroepkinderen die vve bezoeken, met of zonder gemeentelijke subsidie en ontwikkelingen hierin;*
  - o *het aantal niet-doelgroepkinderen dat met een gemeentelijke subsidie twee dagdelen een niet-vve instelling bezoekt en de ontwikkelingen hierin;*
  - o *de impact van verschillende verhoudingen doelgroep- en niet-doelgroepkinderen (80/20 of 50/50) op kosten van kinderopvang met vve (inclusief huidige (voorschool) peuterspeelzalen);*
  - o *de uurtarieven die de verschillende soorten instellingen hanteren;*
  - o *in hoeverre de tarieven voor de uitvoering van vve kostendekkend zijn, waarbij onderscheid gemaakt wordt naar het soort instelling: kinderopvang met vve, huidige (voorschool) peuterspeelzaal en verhouding doelgroep – niet doelgroepkinderen, in het besef dat deze organisaties bereid moeten zijn de benodigde informatie te verstrekken;*

- *haalbaarheid/realisatiegehalte van een bezettingsgraad van 90%, die wordt verondersteld voor een sluitende businesscase;*
- *het aantal instellingen dat vanaf de harmonisatie in financiële problemen is geraakt of dreigen te raken, dan wel om deze reden de deuren heeft moeten sluiten;*

Op de motie reageert het college als volgt:

De wethouder Onderwijs (hierna: de wethouder) heeft in haar brief aan de commissie 'Samenleving' over de stand van zaken vve na invoering van de Wet harmonisatie d.d. 6 november (RIS300910) een toelichting gegeven op de bredere ontwikkelingen en de maatregelen die tot dusver zijn genomen om mogelijke vraaguitval zoveel mogelijk tegen te gaan. In onderliggende raadsmededeling zijn aanvullend op de cijfers die in deze brief genoemd staan ook de aantallen doelgroep- en niet-doelgroepkinderen in de maand oktober en december 2018 opgenomen.

Een jaar na de invoering van de Wet Harmonisatie (hierna: Harmonisatie) zien we dat het aantal kinderen dat een kindercentrum met voorschoolse educatie (ve) bezoekt op hetzelfde niveau is als in oktober 2017. Dit in tegenstelling tot de genoemde daling van het totaal aantal kinderen dat deelneemt aan ve in bovengenoemde brief. Eerdere signalen over grote vraaguitval lijken zich niet doorgezet te hebben.

Bij de beantwoording van de vragen uit de motie zijn meerdere bronnen benut met soms ongelijke peilmomenten. Deze bronnen verschillen van kwaliteit. Daarnaast speelt in de cijfers mee dat er een Overgangsregeling is gehanteerd. Deze regeling gold voor alle peuters, die reeds vóór 1 september 2017 op een voormalige peuterspeelzaal met ve zaten en loopt door totdat de laatste peuter in maart 2019 vier jaar wordt.

1. Aantallen en percentages doelgroep- en niet doelgroepkinderen die vve bezoeken, met of zonder gemeentelijke subsidie en ontwikkelingen hierin.

Aantallen Haagse peuters en aantallen doelgroepkinderen

Het totaal aantal Haagse peuters (leeftijd 2,5 – 4 jaar) bleef in de periode 1 januari 2018 tot 1 januari 2019 net boven de 9500 (respectievelijk 9543 en 9518).

Het aantal door het Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geïndiceerde peuters (doelgroepkinderen¹) laat een flinke stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren: van 2866 in oktober 2017 naar 3942 in december 2018 (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Totaal aantal Haagse peuters verdeeld in aantal doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen

	Oktober 2017		December 2018	
	Aantal	%	Aantal	%
Kinderen van 2,5 tot 4 jaar	9.543 ¹	100%	9.518 ²	100%
Doelgroepkinderen	2.866	30%	3.942	41%
Niet-doelgroepkinderen	6.677 ¹	70%	5.576 ²	59%

¹ Bij doelgroepkinderen gaat het om kinderen van laagopgeleide ouders, kinderen van ouders met weinig middelen om de ontwikkeling van hun kind te ondersteunen en kinderen van ouders met een niet-Nederlandse achtergrond.

Bron: VVE-up en Haagse Bron

¹ Aantal kinderen per 31-dec-2017 (Bron Haagse Bron). Het aantal niet-doelgroep kinderen is hiervan afgeleid.

² Aantal kinderen per 31-dec-2018 (Bron Haagse Bron). Het aantal niet-doelgroep kinderen is hiervan afgeleid.

Sinds 1 januari 2018 hebben ouders voordeel bij een indicering wanneer het kind naar een kindercentrum met ve² gaat. Enerzijds financiert de gemeente via de Gemeentelijke Peutertoeslag (GPT) op jaarbasis minimaal 240 uur ve extra voor deze peuters, daarnaast krijgen ouders nu 6 uur ve meer aangeboden voor hun kind. Het CJG en de peuteropvang wijzen ouders actief op deze mogelijkheid, ook als de peuter (nog) geen CJG indicatie had en er wel sprake was van een taal- of ontwikkelachterstand.

Aantallen en percentages doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen die ve volgen

In het aantal doelgroepkinderen dat een kindercentrum met ve bezoekt is in de periode 1 oktober 2017 tot 31 december 2018 een constante groei te zien. Het aantal en percentage doelgroepkinderen in de maand december is verder gestegen ten opzichte van de voorgaande maanden (zie tabel 1.2 en figuur 1.1 B).

Tabel 1.2: Absolute aantallen 2,5 tot 4 jarigen die ve bezoeken

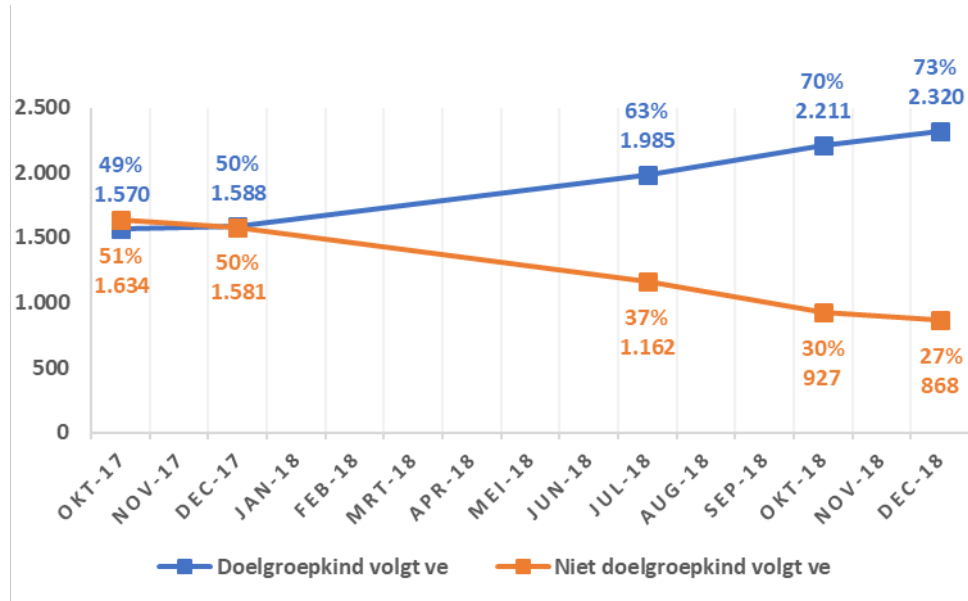
	okt-17	dec-17	jul-18	okt-18	dec-18
Doelgroepkind volgt ve	1.570	1.588	1.985	2.211	2.320
Niet doelgroepkind volgt ve ³	1.634	1.581	1.162	927	868
Totaal volgt ve (bezetting)	3.204	3.169	3.147	3.138	3.188

Bron: VVE-UP oktober 2017 t/m december 2018

Onderling overleg tussen peuteropvang en CJG over indiceringen leidt geregeld tot bijstelling, zodat kinderen alsnog voor een doelgroep indicering en GPT in aanmerking komen. Het CJG geeft daarnaast het signaal af dat de druk op het verkrijgen van een doelgroep indicatie vanuit zowel ouders als vve-aanbieders ook is verhoogd door het eerder genoemde financiële voordeel. Door de stijging van het aantal doelgroepkinderen, verandert de verhouding tussen doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen op de ve-locaties.

² De kindercentra met voorschoolse educatie (ve) voeren een educatief programma uit dat zich richt op het verminderen van taal- en ontwikkelingsachterstanden. Voor – en vroegschoolse educatie (vve) wordt door kindercentra (voorschoolse educatie) en op basisscholen (vroegschoolse educatie) uitgevoerd. Veelal wordt in Den Haag peuteropvang met vve geboden, in nauwe samenwerking met een basisschool.

³ Dit zijn kinderen zonder doelgroepindicatie (en zonder taal- of ontwikkelachterstanden) die ook ve volgen, doordat zij op een gemengde groepen zitten: doelgroepkinderen en niet doelgroepkinderen samen.

Figuur 1.1 : aantallen en percentages doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen die ve bezoeken.
Bron: VVE-up

Het aantal kinderen dat een peuteropvang met ve bezoekt, is vanaf oktober 2017 stabiel. Eerdere signalen van houders van peuteropvang over vraaguitval lijken zich niet doorgezet te hebben.

Bereik doelgroepkinderen

In het aantal doelgroepkinderen dat een kindercentrum met ve bezoekt is in de periode 1 oktober 2017 tot 31 december 2018 een groei te zien. Procentueel steeg het aantal doelgroepkinderen dat naar een kindercentrum met ve gaat van 55% naar 59% (zie tabel 1.3).

Tabel 1.3: Bereik doelgroepkinderen die ve bezoeken ten opzichte van het totaal aantal geïndiceerde kinderen (CJG)

	okt-17	dec-17	jul-18	okt-18	dec-18
Totaal aantal doelgroepkinderen	2.866	3.025	3.665	3.801	3.942
Aantal doelgroepkinderen dat VE volgt	1.570	1.588	1.985	2.211	2.320
Percentage doelgroepkinderen dat VE volgt	55%	52%	54%	58%	59%

Bron: VVE-UP, Haagse Bron

Gemeentelijke Peutertoeslag en Overgangsregeling

Vanaf 1 januari 2018 kunnen ouders aanspraak maken op de GPT. Dit is voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst en/of een Ooievaarspas hebben en/of een peuter met een doelgroep indicatie hebben. Peuters die op 1 september 2017 reeds op een voormalige peuterspeelzaal met ve zaten, konden tot zij 4 jaar werden gebruik maken van de Overgangsregeling. Van deze kinderen is het niet bekend of zij al dan niet doelgroepkind waren. In januari 2018 maakte 70% van de peuters bij de kindercentra met ve gebruik van de Overgangsregeling, in september 2018 daalde dit naar 31%. Het aantal kinderen dat gebruik maakte van de Overgangsregeling nam iedere maand verder af. De Overgangsregeling liep tot maart 2019, toen de laatste kinderen vier jaar werden.

In tabel 1.4 is het aantal doelgroep - en niet-doelgroepkinderen te zien waarvan de ouders, via de houders, al dan niet gemeentelijke subsidie ontvangen. De gemeente heeft geen inzicht in de kinderen waarvan de ouders kinderopvangtoeslag ontvangen en daarmee niet voor gemeentelijke subsidie in aanmerking komen.

Tabel 1.4: Het aantal doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen waarvan de ouders wel of geen gemeentelijke subsidie ontvangen

	apr-18	jul-18	sep-18	okt-18	dec-18
Doelgroepkind <i>met</i> gemeentelijke subsidie	1.189	1.403	1.638	1.795	2.037
Doelgroepkind <i>zonder</i> gemeentelijke subsidie	155	582	395	416	283
Totaal doelgroepkinderen die ve volgen	1.344	1.985	1.998	2.211	2.320
Niet doelgroepkind <i>met</i> gemeentelijke subsidie	208	245	372	415	450
Niet doelgroepkind <i>zonder</i> gemeentelijke subsidie	834	920	574	512	418
Totaal niet doelgroepkinderen die ve volgen	1.042	1.165	946	927	868

Bron: VVE-UP en Peuter Administratie Systeem/ PAS. Peilmoment okt-17 en dec-17 kunnen niet gegeven worden want toen was er nog geen gemeentelijke subsidie. Het aantal doelgroep – en niet-doelgroep kinderen zonder gemeentelijke subsidie is hiervan afgeleid.

2. Het aantal niet-doelgroepkinderen dat met een gemeentelijke subsidie twee dagdelen een niet-ve instelling bezoekt en de ontwikkelingen hierin.

Op peildatum 1 december 2018 waren er 126 peuters met gemeentelijke peutertoeslag op een kindercentrum zonder ve. Zij bezochten 30 verschillende locaties.

Tabel 2 geeft inzicht in hoeveel peuters verspreid naar deze 30 locaties gaan. Omdat deze locaties niet aangesloten zijn op het registratiesysteem VVE-UP kan niet nagegaan worden of, en hoeveel kinderen behoren tot de doelgroep.

Tabel 2: Overzicht van aantal kinderen met een gemeentelijke toeslag bij niet-ve locaties

Niet-ve locaties	jan-18	apr-18	jul-18	sept-18	okt-18	dec-18
Aantal peuters met gemeentelijke subsidie	156	173	159	141	135	126

Bron: Peuter Administratie Systeem/ PAS

3. De impact van verschillende verhoudingen doelgroep- en niet-doelgroepkinderen (80/20 of 50/50) op kosten van kinderopvang met vve (inclusief huidige (voorschool) peuterspeelzalen)

Deze vraag is voorgelegd aan een brede Haagse vertegenwoordiging van ve-aanbieders. De houders kunnen het verschil in kosten bij verschillende verhoudingen doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen niet cijfermatig onderbouwen. Zij geven aan dat de kosten niet zozeer afhankelijk zijn van de verhouding doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen, maar meer te maken hebben met de kosten voor personeel en huisvesting.

De relatie tussen de toename van het aantal doelgroepkinderen en de gevolgen voor de inzet van de pedagogisch medewerkers is niet onderzocht. Houders geven aan dat pedagogisch medewerkers meer tijd besteden aan doelgroepkinderen, omdat zij vaak meer aandacht nodig hebben. Om de exploitatie betaalbaar te houden, zijn op locaties met veel niet-doelgroepkinderen meer kinderen nodig dan bij locaties met veel doelgroepkinderen. Niet-doelgroep kinderen komen veelal 240 uur per jaar en doelgroepkinderen maken meer uren gebruik van ve.

4. De uurtarieven die de verschillende soorten instellingen hanteren.

De meeste voormalige peuterspeelzalen met ve hanteerden in 2018 een tarief van € 7,45 per kind per uur. Dit is het maximale tarief waarvoor gemeente en de Belastingdienst toeslag verstrekken. Dit maximale tarief is in 2019 verhoogd naar € 8,02.

De houders van dagopvang met ve hanteren tarieven tussen de € 7,20 en € 7,45. De hoogte van het tarief is veelal afhankelijk van het aantal uren dat ouders bij de dagopvang afnemen. Bij een grotere afname geldt veelal een lager tarief.

De tarieven van de Haagse kindercentra zonder ve variëren van € 6,90 en € 9,25 per kind per uur.

Actuele informatie over de hoogte van de tarieven is te vinden op de websites van de houders.

5. In hoeverre de tarieven voor de uitvoering van vve kostendekkend zijn, waarbij onderscheid gemaakt wordt naar het soort instelling: kinderopvang met vve, huidige (voorschool) peuterspeelzaal) en verhouding doelgroep – niet doelgroepkinderen, in het besef dat deze organisaties bereid moeten zijn de benodigde informatie te verstrekken.

De vraag is voorgelegd aan een brede vertegenwoordiging van houders die te uitvoeren, zowel in de dagopvang als in het voormalige peuterspeelzaalwerk. Zij gaven aan geen noodzaak te zien in een onderzoek naar kostendekkendheid. Een dergelijk onderzoek is niet alleen arbeidsintensief, maar gaat ook over bedrijfsgevoelige informatie.

6. Haalbaarheid/realisatiegehalte van een bezettingsgraad van 90%, die wordt verondersteld voor een sluitende businesscase.

De gemeente heeft de gegevens over de bezetting van locaties bij de houders van peuteropvang met voorschoolse educatie opgevraagd. De gegevens zijn afkomstig uit de administratie van de houders. De bezettingsgraad wordt berekend door het aantal kindplaatsen vermenigvuldigd met het aantal uren te wat door ouders is afgenomen te delen door de openstellingsuren. Deze uitvraag heeft een grote tijdsinvestering van de organisaties gevraagd. Een reden hiervoor is dat de administratiesystemen hier niet op zijn ingericht. Met uitzondering van één houder (met twee locaties) hebben alle houders gereageerd. De gemeente heeft de gegevens op stedelijk niveau geaggregeerd om daarmee een globale indicatie te geven van de bezetting van de te-locaties.

De gegevens met als peildatum juni 2018 laten zien dat 80 van de 127 locaties een bezettingsgraad boven de 80% heeft, waarvan 50 een bezettingsgraad boven de 90%. Met het voorbehoud dat deze informatie door de houders is verstrekt. We hebben dit niet kunnen controleren. Zoals in de eerdergenoemde brief van de wethouder uiteen wordt gezet, zijn er locaties met een goede bezetting en wachtlijsten, maar ook locaties met minder inschrijvingen en een lagere bezetting.

Het bureau Buitenhek is op dit moment nader onderzoek aan het doen in het kader van de motie 'vraaguitval voorscholen' (RIS297471) en betreft hierbij onder andere de gegevens van de organisaties over de bezettingsgraad. Het onderzoek wordt in het najaar verwacht.

7. Het aantal instellingen dat vanaf de harmonisatie in financiële problemen is geraakt of dreigen te raken, dan wel om deze reden de deuren heeft moeten sluiten.

Op dit moment zijn bij de gemeente geen houders bekend die door de invoering van de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in financiële problemen zijn geraakt. Wel is sprake van een verschuiving van aanbod te over de stad. Verwacht wordt dat dergelijke wijzigingen c.q. verschuivingen zich vaker zullen voordoen.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris de burgemeester

Dineke ten Hoorn Boer

Pauline Krikke